

Cirkulärnr: 1995:225
Diariernr: 1995/3576
Handläggare: Ina Winstedt
Sektion/Enhet: Kommunalrättssektionen
Datum: 1995-12-19
Mottagare: Kommunstyrelsen
Rubrik: Tvåpartsprocessen i de allmänna
förvaltningsdomstolarna

Kommunalrättssektionen
Ina Winstedt

1995-12-19

Kommunstyrelsen

Tvåpartsprocessen i de allmänna förvaltningsdomstolarna

1 Sammanfattning

Riksdagen har antagit nya regler om en obligatorisk tvåpartsprocess i de allmänna förvaltningsdomstolarna (se prop. 1995/96:22 och bet. 1995/96:JuU7). Nyheterna innebär att det allmänna skall företrädas av den myndighet som först beslutade i saken. De flesta mål som idag överklagas till länsstyrelse och sedan till kammarrätt skall i fortsättningen överklagas till länsstyrelse och sedan till länsrätt. Det gäller bl.a. mål enligt plan- och bygglagen, hälso- skyddslagen och djurskyddslagen. Prövningstillstånd krävs för dessa måltyper i ledet länsrätt-kammarrätt.

Observera dock att ärenden om utlämnande av allmän handling fortfarande överklagas från kommunal nämnd direkt till kammarrätt.

Både reglerna om tvåpartsprocessen och den nya instansordningen träder i kraft den **1 maj 1996**.

2 Bakgrund

Domstolsutredningen lämnade i januari 1992 betänkandet Domstolarna inför 2000-talet (SOU 1991:106). Utredningens förslag om nedflyttning från kammarrätt till länsrätt av ett stort antal måltyper har genomförts etappvis. Kommunförbundet har i cirkulär 1995:52 om instansordningen i förvaltningsmål behandlat denna fråga.

3 Tvåpartsprocess i allmän förvaltningsdomstol

Om en enskild överklagar en förvaltningsmyndighets beslut skall den myndighet som först beslutade i saken vara den enskildes motpart. En generell

regel om detta tas in i förvaltningsprocesslagen som en ny 7 a §. Någon särskild regel om att förvaltningsmyndigheten har rätt att överklaga domstolens beslut behövs inte. Av 33 § förvaltningsprocesslagen följer redan att den som beslutet angår har rätt att överklaga länsrätts och kammarrätts beslut, om det går honom emot.

Rätten att överklaga domstols beslut begränsas alltså till den primära beslutsmyndigheten, dvs. den myndighet som först beslutat i ett ärende.

Den nya ordningen skall dock inte gälla för mål som överklagas till kammarrätt som första domstolsinstans t.ex. sekretessmålen.

Den ändrade ordningen kombineras med utvidgade möjligheter för domstolen att avgöra ett mål utan att kommunicera överklagandet med företrädare för det allmänna. Reglerna om kallelse till muntlig förhandling justeras så att beslutsmyndigheten får föreläggas att inställa sig vid påföljd att dess utevaro inte utgör hinder för målets vidare handläggning och avgörande.

4 Nedflyttning av mål från kammarrätt till länsrätt

Den första domstolsprövningen av ett stort antal måltyper som i dag överklagas till kammarrätt som första domstolsinstans skall i stället överklagas till länsrätt.

Många av de mål som i dag överklagas från länsstyrelse direkt till kammarrätt är mål som beslutats av en kommunal nämnd. Det gäller framför allt mål enligt plan- och bygglagen (1987:10). Inom denna grupp faller även mål enligt livsmedelslagen (1971:511), lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel, räddningstjänstlagen (1986:1102), djurskyddslagen (1988:534), lagen (1990:1183) om tillfällig försäljning och lagen (1992:1683) om provtagning på djur.

Ytterligare en grupp av mål är vad man kan beteckna som "miljöbalksmål" dvs. mål enligt naturvårdslagen (1964:822), miljöskyddslagen (1969:387), renhållningslagen ((1979:596) och hälsoskyddslagen (1982:1080).

I samtliga dessa mål krävs prövningstillstånd i ledet länsrätt - kammarrätt.

Beträffande de s.k. blandade byggmålen anförts att länsrätten bör överlämna dessa till kammarrätten som i sin tur, i enlighet med vad som gäller i dag, överlämnar målet med eget yttrande till regeringen (prop. sid. 93).

5 Övergångsbestämmelser

För de mål som har avgjorts av förvaltningsmyndighet före ikraftträdandet gäller de äldre reglerna om partsrepresentation och överklagande. I de fall ärendet har prövats av två instanser innan ärendet överklagas till domstol tillämpas de regler om överklagande som gällde vid tidpunkten för det första beslutet.

6 Frågor i anledning av cirkuläret

Frågor i anledning av detta cirkulär besvaras av Ina Winstedt och övriga jurister på Kommunalrättssektionen, tel växel n 08/772 41 00.

Kopiera gärna cirkuläret till alla nämnder som har ansvar för myndighetsutövning.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Kommunalrättssektionen

Håkan Torngren

Ina Winstedt